

مشاوره فرزندآوری

اهداف آموزشی

امید است خوانندگان محترم پس از مطالعه:

- مشاوره فرزندآوری را تعریف کنند.
- سیاست‌های جمعیتی وزارت بهداشت را بیان کنند.
- گروه هدف مشاوره فرزندآوری را فهرست کنند.
- اهداف مشاوره فرزندآوری را توضیح دهند.
- نحوه انجام مشاوره فرزندآوری را در گروه‌های هدف شرح دهند.

مقدمه

امروزه رشد جمعیت و ساختار آن یکی از موضوع‌های اصلی در حوزه سیاست گذاری و طراحی برنامه‌های توسعه اقتصادی اجتماعی کشورهاست. مؤلفه اصلی توسعه هر کشوری جمعیت آن است. هر کشوری که جمعیتش متعادل باشد برنامه ریزی برای توسعه و تحقق شاخص‌های پیشرفت و رفاه آن راحت تر است. محور توسعه هم در کشورها به طور معمول جمعیت جوان، پویا، بالنده و اهل کار و خلاق است و این گونه جوامع سرزنده و پویا هستند. چنانچه در کشوری سطح باروری پایین برای مدت طولانی ادامه یابد می‌تواند منجر به سالخوردگی جمعیت و کاهش نیروی کار و رشد منفی جمعیت شود و سالمندی جمعیت پیامدهای منفی اجتماعی، اقتصادی، امنیتی، سیاسی و فرهنگی برای آن کشور به دنبال خواهد داشت. خدمت مشاوره فرزندآوری با شناسایی زوج‌های واجد شرایط مراجعه کننده به مراکز خدمات جامع سلامت سراسر کشور و انجام مشاوره‌های لازم برای فرزندآوری سالم ارایه می‌شود.

مرضیه محرابی

مربی مرکز آموزش بهورزی
دانشگاه علوم پزشکی گناباد

حسین عجم

مدیر مرکز آموزش بهورزی
دانشگاه علوم پزشکی گناباد

زهرا موسی آبادی

کارشناس باروری سالم و جمعیت
دانشگاه علوم پزشکی مشهد

سیاست های جمعیتی وزارت بهداشت

به دنبال ابلاغ سیاست های کلی جمعیت توسط مقام معظم رهبری در اردیبهشت ماه سال ۹۳، سیاست های جمعیتی وزارت بهداشت بر مبنای آن مورد بازنگری قرار گرفت و ارتقای نرخ باروری کلی بارویکرد حفظ و ارتقای شاخص های سلامت مادر و فرزند به عنوان سیاست جمعیتی وزارت بهداشت به دانشگاه ها ابلاغ شد و افزایش سطح باروری با رعایت کمیت و کیفیت مطلوب جمعیت مدنظر قرار گرفت.

تعریف مشاوره فرزندآوری

مشاوره، رابطه آموزشی و جریان فعال و پویا بین مراجعه کننده و مشاور است که از طریق آن مراجعه کننده شیوه های معقول برای رفع نیازهایش را یاد می گیرد. احساسات ناشناخته اش را می شناسد، اطلاعات وسیع و عمیقی درباره خویشتن به دست می آورد و پس از شناخت اهداف زندگی، چگونگی رسیدن به آنها را معین می سازد و در نهایت شیوه زندگی فرد از طریق مشاوره دگرگون می شود. مشاوره در موضوعات مختلف و برای اهداف گوناگون انجام می شود که مشاوره فرزندآوری یکی از انواع آن است و با هدف ارتقای آگاهی مراجعان در خصوص مشکلات تک فرزندی و بی فرزندی و ارتقای مهارت های آنان برای تصمیم گیری در رابطه با زمان فرزندآوری و تعداد فرزندان انجام می شود.

گروه هدف مشاوره فرزندآوری

اصلی ترین گروه هدف مداخله زوج هایی هستند که:

- * زندگی مشترک آن ها شروع شده است و با اینکه واجد شرایط مراقبت باروری ویژه نیستند ولی برنامه ای برای فرزندآوری ندارند.
- * دارای فرزند هستند و با وجود اینکه واجد شرایط مراقبت باروری ویژه نیستند، تصمیمی برای فرزندآوری ندارند یا بارداری خود را به تأخیر انداخته اند.
- * تمایل به داشتن فرزند بعدی دارند و به سال های پایانی دوران باروری نزدیک شده اند ولی با وجود اینکه واجد شرایط مراقبت باروری ویژه نیستند برای بارداری بعدی برنامه ریزی نکرده اند.

اهداف مشاوره فرزندآوری

افزایش بارداری های ارادی و برنامه ریزی شده از طریق:

- * توانمندسازی جامعه در خصوص اهمیت فرزندآوری و پرهیز از تک فرزندی و بی فرزندی
- * کاهش میانگین فاصله زمانی بین ازدواج و فرزند اول
- * کاهش میانگین فاصله زمانی بین فرزندان

نحوه انجام مشاوره فرزندآوری

مشاوره بی فرزندی: مشاور از دلایل بی فرزندی سوال کرده و صحت گفته های مراجعه کننده را مورد ارزیابی قرار می دهد و در صورتی که بی فرزندی دلیل و مبنای پزشکی و مرتبط با سلامت دارد، بارداری تارفع مشکل به تأخیر می افتد. در غیر این صورت، آموزش چهره به چهره انجام شده و به مراجعه کننده یادآوری می شود که بیش از ۹۵ درصد خانواده ها خواهان فرزند هستند و گرایش به بی فرزندی موقتی است و در صورت عدم اقدام به باروری در زمان مناسب ممکن است فرصت های مناسب برای فرزندآوری سالم را از دست بدهد و مشکلاتی در زمینه درمان ناباروری برایش ایجاد شود.

مشاوره تک فرزندی: مشاوره به شکل چهره به چهره با در نظر گرفتن نکات زیر انجام می شود:

- * نکته اولی که باید به آن توجه داشت این است که حدود ۷۰ درصد خانواده ها خواهان تعداد فرزندان دو یا بیشتر از آن هستند، بنابراین خانواده هایی که تمایل به تک فرزندی دارند از نظر آماری در اقلیت جامعه قرار دارند.

- * دومین نکته این است که کودک خانواده تک فرزند، خواهر یا برادر ندارد و بنابراین در دوران کودکی از همه

هر کشوری که جمعیتش متعادل باشد
برنامه ریزی برای توسعه و تحقق شاخص های
پیشرفت و رفاه آن راحت تر است.

خاله، عمو و عمه هستند.

* نکته ششم: تک فرزندی ممکن است با مشکلاتی برای والدین و کودک همراه باشد از جمله: توجه افراطی مادی و عاطفی و لوس کردن، حفاظت بیش از حد و بیش تیماری، تشدید استرس، کوتاهی در تربیت و ادب کردن، تعیین نکردن حد و مرز، جبران افراطی ناشی از احساس گناه، توقعات غیر منطقی و غیرواقعی بینانه، نظارت افراطی، انتقاد بیش از حد، رقابت با دیگر والدین، برخورد با بچه ها همانند یک فرد بالغ، تحسین افراطی و بیش از حد و....

نتیجه گیری

آمارها نشان می دهد اگر روند کاهشی رشد جمعیت در کشور همچنان ادامه یابد، در آینده با جامعه ای پیر مواجه خواهیم بود که تهدیدی برای رشد و توسعه کشور به حساب می آید. پس باید از همین حالا به فکر باشیم. این موضوع قابل قبول است که مسأله ای به نام شغل و هزینه های بالای زندگی در جامعه مشکلاتی به وجود آورده اما می توان همین وضعیت را به گونه ای مدیریت کرد که بتوان از یک زندگی ساده و همراه با آرامش و رضایت خاطر بهره مند شد. آنچه مهم است نحوه نگاه ما به زندگی و باورهای ماست که موجب می شود تا در تمامی مراحل از زندگی لذت ببریم. در حال حاضر حدود ۱۹ درصد خانواده های یک فرزند دارند. در خیلی از موارد غفلت از فرزندآوری بموقع باعث می شود که خانواده ها نتوانند به تعداد فرزند دلخواه خود دست یابند. به یاد داشته باشیم که از دست دادن فرصت های خوب همیشه قابل جبران نیست.

تعاملاتی که می تواند در طی شبانه روز و در خانه با خواهر یا برادر خود داشته باشد محروم خواهد ماند.

* نکته سوم تمایل اکثریت قریب به اتفاق کودکان خانواده های تک فرزند به داشتن خواهر یا برادر است. این مسأله بدون شک ریشه در مشاهدات و روابط کودک با دوستان و خانواده هایی دارد که دارای فرزند بیشتری هستند.

* نکته چهارم این است که مقوله تک فرزندی موضوعی است که توسط اندیشمندان مختلف مورد بحث قرار گرفته و آن ها خانواده ها را از این امر پرهیز می دهند. * نکته پنجم این است که فرزندان کودکان خانواده های تک فرزند به احتمال زیاد فاقد بستگانی همانند دایی،

منابع

- * رویکردهای پیشنهادی دفتر سلامت جمعیت، خانواده و مدارس در برنامه های سلامت باروری برای ارتقای نرخ باروری کلی
- * دانستنی های بارداری و زایمان، سایت خبری بیتوته
- * دستورالعمل وزارت بهداشت در خصوص شرح وظایف سلامت باروری
- * منابع آموزشی درس سلامت باروری و ناباروری بهورزان

به این موضوع امتیاز دهید (۱۰ تا ۱۰۰). کد موضوع ۱۰۴۲۷ پیامک ۳۰۰۰۷۲۷۳۱۰۰۱. نحوه امتیازدهی: امتیاز- شماره مقاله. مثال: اگر امتیاز شما ۸۰ باشد (۸۰-۱۰۴۲۷)